

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Følgrebrev til Implement's rapport "Undersøgelse af konkurrencesituationen på elmarkedet med fokus på de koncernforbundne virksomheders aktiviteter"

7. oktober 2019

Implement Consulting Group har udfærdiget rapporten "Undersøgelse af konkurrencesituationen på elmarkedet med fokus på de koncernforbundne virksomheders aktiviteter". Analysen er bestilt af Forsyningstilsynet.

Baggrunden for rapporten er, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har nedsat en projektgruppe til analyse af konkurrenceforholdene i elsektoren. Forsyningstilsynet er en blandt flere deltagere i dette analysearbejde. Implement's analyse belyser en betydelig del af kommissoriets punkt 3, som omfatter:

- En analyse af i hvilken grad de nuværende regler sikrer vandtætte skotter mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter i koncernforbundne netvirksomheder.
- En analyse af om reglerne sikrer åbenhed og transparens om koncernforbundne selskabers aktiviteter.
- En analyse af om der i snitfladen mellem detail- og distributionsleddet er udfordringer og barrierer, som hæmmer konkurrencen og markedsmæssigheden.

RAPPORTENS OBSERVATIONER

Sammenfattende konkluderes det i rapporten, at de nuværende regler ikke sikrer adskillelse mellem monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter i koncernforbundne netvirksomheder, at reglerne ikke i tilstrækkeligt omfang sikrer og dokumenterer åbenhed og transparens om koncernforbundne selskabers aktiviteter, og at der derfor er risiko for konkurrenceforvridding i snitfladen mellem net- og handelsselskaber.

De væsentligste observationer fra rapporten, som begrundes ovennævnte vurdering, er sammenfattet i nedenstående tabel 1.

FORSYNINGSTILSYNET
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400
post@forsyningstilsynet.dk
www.forsyningstilsynet.dk

Tabel 1: De væsentligste observationer i Implements rapport

1. Koncernforbundne handelsselskaber har i nogle tilfælde mulighed for at hente oplysninger direkte i fælles it-systemer med det koncernforbundne netselskab og netselskaberne har situationer mulighed for at prioritere henvendelser fra koncernforbundne handelsselskaber (fx ved lukning af elforsyningen til kunder).
2. Netselskaberne har mulighed for i praksis at forskelsbehandle koncernforbundne handelsselskaber gennem krav til sikkerhedsstillelse, hvilket kan udgøre en adgangsbarriere for nye virksomheder på markedet.
3. Som naturlige monopoler har netselskaberne et begrænset behov for markedsføring. 26 % af netselskaberne betaler til fælles koncernfunktioner, der indeholder markedsføring, med risiko for krydssubsidiering og 14 % af selskaberne udfører selvstændig markedsføring, hvilket giver risiko for at styrke kundeloyaliteten overfor den samlede koncern.
4. Omkring halvdelen af netselskaberne deler medarbejdere med andre selskaber i koncernen, med risiko for overførsel af viden om kommercielle forhold mellem netselskab og koncernforbundet handelsselskab.
5. Over halvdelen af medarbejderne arbejder på samme lokation for netselskab og koncernforbundet handelsselskab. Det indebærer risiko for favorisering af det koncernforbundne handelsselskab i form af informationer om kunder, oprettelse af nyt målepunkt m.v.
6. Hos 51 % af netselskaberne er der medarbejdere, som har adgang til netselskabets kundedata og som løser opgaver for andre dele af koncernen. Det øger risikoen for, at der deles viden og information mellem de koncernforbundne selskaber, som er kommercielt fordelagtigt for det koncernforbundne handelsselskab.
7. I undersøgelsen har 26 koncernforbundne netselskaber ingen ansatte, to selskaber har én ansat, og to selskaber har to til fem ansatte. Netselskaberne er således helt afhængige af koncernforbundne selskabers medarbejdere. Det gør det vanskeligt at dokumentere netselskabets evne til at træffe selvstændige beslutninger og øger risikoen for transport af kommerciel information og loyalitetskonflikter mellem netselskabets og koncernens interesser.
8. En del mindre selskaber rapporterer, at de ikke har særlige foranstaltninger til at sikre netselskabets uafhængige beslutningstagen. 15 selskaber svarer "nej" eller "kan ikke besvares" på om der er opstillet klare roller for bestyrelse og direktion til at sikre uafhængige og neutrale beslutninger.
9. I de 26 koncernforbundne netselskaber, som ingen ansatte har, er den overvågningsansvarlige ansat uden for netselskabet. Det kan også være tilfældet i koncernforbundne netselskaber med få ansatte. Det svækker uafhængigheden af overvågningsprogrammet og skaber risiko for at koncernsynergier overprioriteres.
10. Mange selskaber benytter metoder til prissætning af koncerninterne køb som medfører, at koncernsynergier placeres uden for netselskabet eller at vilkårene fastsættes, så de favoriserer den koncernforbundne leverandørs leverancemodell. Samtidig medfører det et stort ressourcebehov for tilsyn, som øger risikoen for at fejl eller misbrug ikke opdages.
11. Stort set al el til dækning af nettab erhverves koncerninternt (99 % af værdien), hvilket betyder risiko for høj koncernintern betaling for el til nettab ift. hvis købet var blevet konkurrenceudsat.
12. Der opstår risiko for høj koncernintern betaling for energibesparelser, hvis ydelserne ikke er konkurrenceudsatte. Rapporten angiver, at de koncernindkøbte var 3% lavere i 2017, men 10 % højere i 2018 end eksternt indkøbte energibesparelser.
13. Ni ud af 26 netselskaber med en omsætning under 100 mio.kr. kan ikke redegøre for koncernintern prissætning af administrative ydelser og seks af disse selskaber kan heller ikke redegøre for koncernintern prissætning af ingeniør-, entreprenør- og rådgivningsydelser. Dette øger risikoen for, at netselskabet betaler for høje priser for ydelserne til koncernen og skaber en omkostningsfordel for de koncernforbundne handelsselskaber.
14. Uklare krav til netselskabernes governance kan betyde, at beslutningerne i og vedrørende netselskaberne træffes under skelen til det koncernforbundne handelsselskabs interesser. Det kan være med til at skabe konkurrenceforvriddning.

Kilde: Implement Consulting.

Implements gennemgang af kontaktpunkterne mellem net- og handelsselskaber viser, at markedsmodellen (Engrosmodellen) i alt væsentligt har fjernet behovet for kommunikation direkte mellem net- og handelsselskaber, som kan give de koncernforbundne handelsselskaber konkurrencemæssige fordele.

Forsyningstilsynet vurderer, at Implements rapport afdækker en række vigtige forhold omkring de koncernforbundne virksomheders aktiviteter, som giver risiko for markedsforvridding og kan hæmme konkurrencen på detailmarkedet for el. Forsyningstilsynet vurderer, at der behov for en bedre adskillelse af og transparens om monopolaktiviteter og konkurrenceudsatte aktiviteter i koncernforbundne netvirksomheder og bedre sikring af, at der ikke sker markedsforvridende adfærd på detailmarkedet for el.

Forsyningstilsynet vurderer således, at de forhold rapporten afdækker - om fx at ingen eller meget få ansatte i netselskaberne, at de medarbejdere, der arbejder i netvirksomhederne også ofte arbejde med kommercielle aktiviteter i koncernen og uklare krav til netselskabernes governance - giver udfordringer med at de koncernforbundne netselskaber har en uafhængig og markedsneutral adfærd, og dermed er en udfordring i forhold til at sikre, at der ikke sker markedsforvridende adfærd på detailmarkedet for el. Ligeledes påvises der også på en række udfordringer for netselskaberne med at redegøre for prissætningen af koncerninternt købte ydelser, hvilket giver en betydelig risiko for at forvide konkurrence på detailmarkedet for el.

Forsyningstilsynet vurderer ligeledes, at netselskabernes rolle i det samlede energisystem vil blive øget i fremtiden med øget elektrificering, større krav til fleksibel indpassning af elproduktion og -forbrug mv. Derfor vil der også være et øget behov fremadrettet for, at de koncernforbundne netselskaber har en neutral og ikke-markedsforvridende adfærd og dermed et øget behov for regler herom og tilsyn med overholdelsen heraf.

Med venlig hilsen

Carsten Smidt